

Frösön

Frösöstenen är Sveriges nordligaste runsten och den enda i Jämtland. Inskriften är från 1000-talet och berättar om kristendomens införande i landskapet. Den står sedan 1987 rest utanför landstingshuset på Frösön. Flera folkliga sägner är knutna till runstenen bland annat har man uppfattat rundjuret som en avbildning av Storsjödjuret.

Runor

†NHTYFTR YNHTHTIJK HNT · NIT RAI...ÞIFÞ †NPIRND†
 BRN ÞIHINDY *...† YRIHTÞE ÞE††EÞE† EYBIDREÞ YIRÞI
 BRN TRINDÞ RTHGT †NÞY THHTIÞ RNDÞEÞ ÞIHJK

Translitterering

austmoþr kupfastar sun · lit rai[s]...[n] þino aukirua bru
 þisauk h[on li]t kristno eotalont [-] osbiurn kirþi bru triurn
 raist auk tsain runor þisar

Normalisering

Austmaðr, GuðfastaR sun, let ræisa stæin þenna ok gærva bro þessa ok hann let kristna Iamtaland. Asbiorn gærði bro. Trionn ræist ok Stæinn runaR þessaR.

Översättning

Östman, Gudfasts son, lät resa denna sten och göra denna bro, och han lät kristna Jämtland. Åsbjörn gjorde bron. Tryn och Sten ristade dessa runor.

Frösöstenen uppmärksammades tidigt av fornforskarna. Redan 1643 avbildades den i en i Köpenhamn utgiven bok om runstenar, och ytterligare två teckningar från 1600-talet är bevarade. Det är med hjälp av dessa teckningar som man kunnat göra de kompletteringar av texten som står inom parentes i translittereringen ovan. Frösöstenen finns utmärkt på en lantmäterikarta från 1646 och står då på Frösöns östligaste spets vid Östersundet eller Färjsundet som platsen också kallas. Runstenen har alltså rests på en viktig plats för samfärdseln mellan Frösön och fastlandet, där den kunnat ses och läsas av många.

Runstenen är en av de få som inte rests till minne av någon död anförvant. Inskriften säger heller inget om att ristningen skulle vara utförd till minne av resaren själv även om det ligger nära till hands att tro att samtiden ändå kunnat uppfattat det så. Det som väckt störst intresse är uppgiften att Gudfast låtit kristna Jämtland. Till detta finns bara en enda parallell i hela runmaterialet nämligen den sten som den danske kungen Harald Blåtand låtit resa i Jelling på Jylland. Där sägs bl.a. att Harald gjort danerna kristna. Östman är dock i motsats till kung Harald helt okänd från andra källor. Om han varit lokal småkung, lagman på tinget eller kanske kyrklig dignitär vet vi inget om. Intressant är också uppgiften att han låtit göra en bro. Sannolikt har Östmans bro sträckt sig över sundet till fastlandet, vilket måste ha varit ett imponerande byggnadsverk. Att bygga en bro betraktades som en from gärning, och i andra inskrifter sågs uttryckligen att bygget skett för någons själ. Även brobygget kan därför vara en del av Östmans kristningsverk.

Ornamnetiken, både rundjuret och korset, har stora likheter med de uppländska runstenarna. Man har särskilt påpekat likheterna mellan Frösöstenen och ristningar utförda av den i Uppland och Gästrikland verksamme Åsmund. De norska runstenarna har ett helt annat utseende. Under medeltiden hörde Jämtland politiskt till Norge men kyrkligt till Uppsala ärkestift. Man har ibland velat se Fröstenens uppländska drag som ett antydan om att missionsinitiativet skulle ha utgått därifrån.

Se även:

[Översätta runor](#) - Om translitterering, normalisering och översättning av runor.

[FMIS Fornsök](#) - Läs mer om denna runsten i Fornsök.

Till Jämtland

VÄLJ RUNSTEN:

Välj en länk

VÄLJ LANDSKAP:

Välj en länk

Foto: Bengt A Lundberg

Så hittar du dit:

Klicka på länken nedan till Eniros karttjänst.

Eniro.se

Tillgänglighet:

Den som sitter i rullstol kan komma fram till runstenen. Kortare sträckor kan man dock behöva ta sig fram på grusgångar eller över plan gräsmatta.

Riksantikvarieämbetet Telefon: 08-5191 8000 **Här finns vi**
E-post: riksant@raa.se Webbredaktionen: redaktionen@raa.se | [Om webbplatsen](#)